



## POWIATOWY URZĄD PRACY



ul. Piłsudskiego 33 33-200 Dąbrowa Tarnowska tel. Tel. (0-14 )642-31-78

Fax. (14) 642 24-78 e-mail: [krda@praca.gov.pl](mailto:krda@praca.gov.pl)

---

# RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE DĄBROWSKIM W 2014 ROKU

Dąbrowa Tarnowska, marzec 2015 r.

## SPIS TREŚCI:

WSTĘP .....	3
<b>1.1. CEL OPRACOWANIA .....</b>	<b>4</b>
<b>1.2. PODSTAWA OPRACOWANIA .....</b>	<b>5</b>
<b>1.3. METODOLOGIA OPRACOWANIA .....</b>	<b>6</b>
<b>2. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW) W POWIECIE DĄBROWSKIM W 2014 ROKU .....</b>	<b>7</b>
<b>3. ANALIZA OFERT PRACY WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW) W POWIECIE DĄBROWSKIM W 2014 ROKU .....</b>	<b>12</b>
<b>4. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH .....</b>	<b>16</b>
<b>5. WNIOSKI .....</b>	<b>21</b>
<b>6. SPIS TABEL I WYKRESÓW .....</b>	<b>24</b>

## WSTĘP

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy ( Dz. U. z 2015, poz. 149, art. 8 ust. 1 pkt 3 i art. 9 ust. 1 pkt 9) opracowanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy.

Monitoring zawodów deficytowych jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy, formułowania ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego. Opracowany został zgodnie z założeniami metodologicznymi Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. Punktem wyjścia do opracowań są sprawozdania miesięczne, półroczne i roczne:

- Sprawozdanie MPiPS–01 o rynku pracy,
- Załącznik Nr 2 do sprawozdania MPiPS–01 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej”,
- Załącznik Nr 3 do sprawozdania MPiPS–01 „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności”.

Niniejszy ranking ma za zadanie pogłębić wiedzę o lokalnym rynku pracy, gdyż stanowi ważny element dla realizacji działań w zakresie edukacji, aktywnej polityki rynku pracy oraz programów na rzecz łagodzenia skutków bezrobocia. Działania te mają na celu koordynację kierunków kształcenia i szkolenia osób bezrobotnych i poszukujących pracy z aktualnymi potrzebami rynku pracy.

## 1.1. Cel opracowania

Głównym celem badania zawodów nadwyżkowych i deficytowych jest stworzenie rankingów, które stanowią narzędzie dla monitoringu, czyli procesu systematycznego śledzenia zjawisk zachodzących na rynku pracy. Informacje o bezrobociu i ofertach pracy posłużą w szczególności jako źródło informacji do:

- doskonalenia jakości usług rynku pracy w zakresie pośrednictwa pracy, poprzez dostarczanie szczegółowej informacji w zakresie zawodów poszukiwanych przez pracodawców oraz zawodów, na które wygasa zapotrzebowanie na rynku pracy,
- właściwego planowania i prowadzenia działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu przez samorzady oraz instytucje i organizacje zajmujące się problematyką bezrobocia,
- prowadzenia racjonalnego i zgodnego z potrzebami rynku gospodarowania środkami Funduszu Pracy.

Wyniki monitoringu mają służyć jako wsparcie:

- urzędów pracy przy bieżącej koordynacji szkolenia bezrobotnych (w jakich zawodach szkolić) oraz w poradnictwie zawodowym,
- szkolnictwa w dostosowywaniu kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,
- przy podejmowaniu decyzji o zatrudnianiu cudzoziemców,
- przy opiniowaniu nowych kierunków kształcenia.

Niniejszy monitoring posiada pewne ograniczenia, gdyż:

1. Nie oddaje w pełni informacji o lokalnym rynku pracy - dotyczy jedynie bezrobocia rejestrowanego. Nie obejmuje on liczby pracy nierejestrowanej w grupie osób bezrobotnych.
2. Dotyczy jedynie ofert pracy zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej, nie uwzględniając innych ofert, w tym ofert

prasowych, pojawiających się w Internecie czy nieujawnionych wolnych miejsc pracy.

Pomimo wymienionych powyżej ograniczeń, analizy zawarte w niniejszym monitoringu wyjaśniają wiele zjawisk oraz procesów zachodzących na lokalnym rynku pracy i będą mogły być wykorzystane przez wszystkie podmioty i partnerów działających na dąbrowskim rynku pracy.

## 1.2. Podstawa opracowania

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 , poz. 149, art. 8 ust. 1 pkt 3 i art. 9 ust. 1 pkt 9) opracowanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy.

Podstawowymi źródłami informacji do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych są dane liczbowe o bezrobociu i zgłoszonych ofertach pracy według zawodów i specjalności, a także zgłoszonych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) zgromadzone w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Struktura klasyfikacji opiera się o system pojęć, gdzie najważniejsze to zawód i specjalność. Zawód definiowany jest jako zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagający odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Zawód może dzielić się na specjalności. Rozróżnienie to opiera się na tym, że specjalność wymaga pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności, zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.

### 1.3. Metodologia opracowania

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzono zgodnie z zaleceniami metodycznymi opracowanymi przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Raport ten oparty jest na danych statystycznych zawartych w sprawozdaniu MPiPS–01 (załącznik 2 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej” i załącznik 3 „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności”).

Używane w tekście nazwy symbole zawodów zgodne są z „Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania”. Użyte w tekście opracowania określenia: zawód, zawody i specjalności, grupa zawodów wynika z nazewnictwa stosowanego w „klasyfikacji zawodów i specjalności”. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa klasyfikacji zawodowych wymaganych do realizacji zadań danego zawodu (specjalności), z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji. Podstawą określenia rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę jest Polska Klasyfikacja Działalności (PKD) wprowadzona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (Dz. U. z 2007 roku Nr 251 poz. 1885 z późn. zm.).

## 2. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW) W POWIECIE DĄBROWSKIM W 2014 ROKU.

Na koniec grudnia 2014 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej zarejestrowanych było 4114 osób bezrobotnych, tj. o 965 osób mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Zdecydowaną większość osób bezrobotnych stanowiły osoby zarejestrowane bez prawa do zasiłku, bo aż 3844 osoby (93,4 % ogółu bezrobotnych). Z prawem do zasiłku zarejestrowanych było 270 osób tj. 6,6 % ogółu bezrobotnych. W ewidencji bezrobotnych pozostawało 141 (3,4%) osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

**Tabela Nr 1. Analiza bezrobocia według zawodów**

Lp.	Grupy zawodowe	Liczba bezrobotnych według stanu w końcu 2014 r.	
		w liczbach bezwzględnych	w procentach
	Ogółem	4114	100%
1.	Bez zawodu	543	13%
2.	Posiadający zawód	3571	87%

Spośród osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej – 3571 osób (87% ogółu) posiadało zawód – specjalność. Pozostałe – 543 osoby, stanowiące 13 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, to osoby „bez zawodu”. Osoby z tej grupy mają utrudnione wejście na rynek pracy. Grupa ta obejmuje ludzi z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym oraz posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące nie poparte żadnymi kwalifikacjami zawodowymi lub doświadczeniem zawodowym.

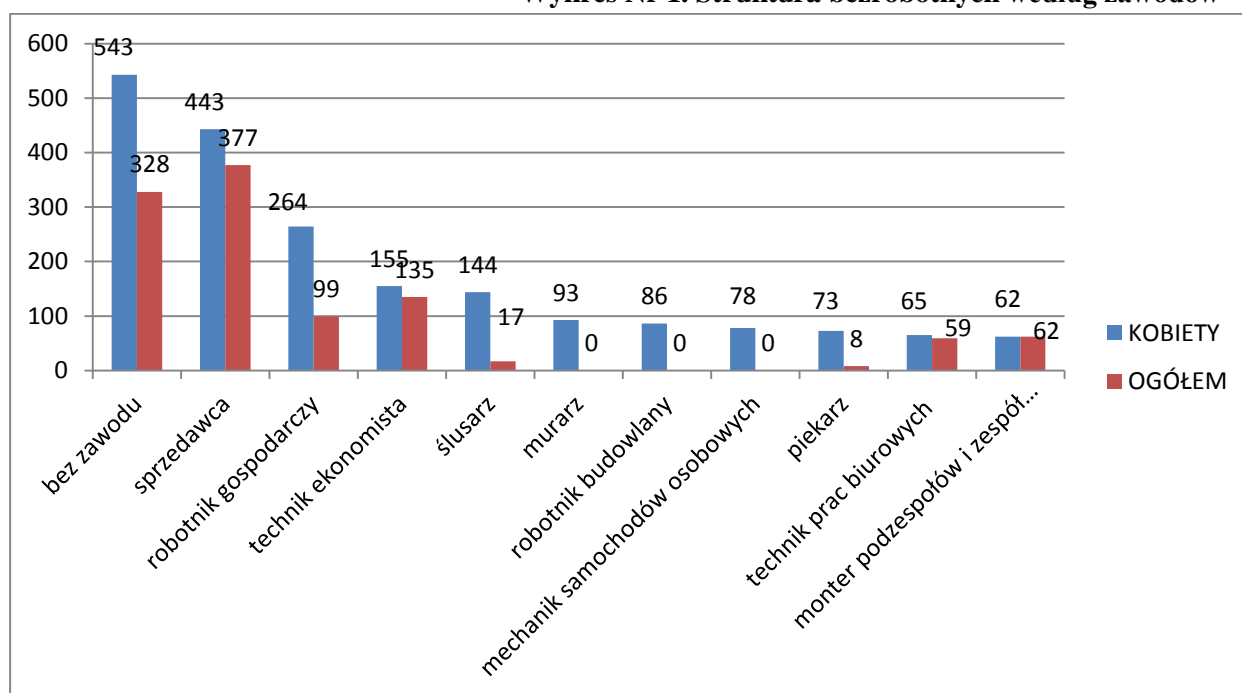
Najliczniejszą grupę w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Dane statystyczne pokazują, że 2810 osób, czyli 68,3% ogółu zarejestrowanych w powiecie dąbrowskim na koniec 2014 r. to długotrwale bezrobotni.

Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej przeprowadził analizę wśród zarejestrowanych bezrobotnych według zawodów w powiecie dąbrowskim w 2014

roku. Na czele rankingu według 6 cyfrowego symbolu zawodu według „Klasyfikacji zawodów i specjalności” znalazła się grupa osób posiadająca niskie kwalifikacje zawodowe („bez zawodu<sup>1</sup>” – pierwsze miejsce w rankingu według zawodów”).

Analiza danych będących w posiadaniu Urzędu wskazuje, że na terenie powiatu dąbrowskiego w bardzo trudnej sytuacji znajdują się osoby nie posiadające zawodu. Na koniec grudnia 2014 roku w tej kategorii bezrobotnych zarejestrowane były 543 osoby, w tym 328 kobiet. W porównaniu do 2013 roku liczba ta zmniejszyła się o 124 osoby.

**Wykres Nr 1. Struktura bezrobotnych według zawodów**



Podobnie jak w roku ubiegłym, kolejną pod względem wielkości grupę, stanowiły osoby w zawodzie sprzedawca. W porównaniu do 2013 roku liczba ta zmniejszyła się o 107 osób i na dzień 31.12.2014 roku wynosiła 443 zarejestrowane osoby bezrobotne. Zawód sprzedawca charakteryzuje się dużą rotacją, co w konsekwencji sprawia, że z jednej strony jest dużo ofert pracy na rynku pracy, a z drugiej zaś strony duża grupa osób poszukuje pracy w tym zawodzie.

<sup>1</sup> Grupa „bez zawodu” obejmuje osoby niespełniające warunków:

- nie posiadają świadectwa (dyplomu) ukończenia szkoły lub odpowiedniego kursu, na którym zdobyły odpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz dyplom uprawniający ich do wykonywania danego zawodu,
- nie przepracowały w danym zawodzie minimum 1 roku, bądź pracowały w danym zawodzie ponad 1 rok, lecz nie miały ciągłości pracy w tym zawodzie.



Pozostałe zawody, w których odnotowano największą liczbę bezrobotnych to:

- robotnik gospodarczy – (264 osoby, w tym 99 kobiet),
- technik ekonomista – (155 osób, w tym 135 kobiet),
- ślusarz – (144 osoby, w tym 17 kobiet),
- murarz – (93 osoby, w tym 0 kobiet),
- robotnik budowlany – (86 osób, w tym 0 kobiet),
- mechanik samochodów osobowych – (78 osób, w tym 0 kobiet),
- piekarz – (73 osoby, w tym 8 kobiet),
- technik prac biurowych – (65 osób, w tym 59 kobiet),
- monter podzespołów i zespołów elektronicznych – (62 osoby, w tym 62 kobiety).

#### Napływ bezrobotnych w 2014 r. według zawodów

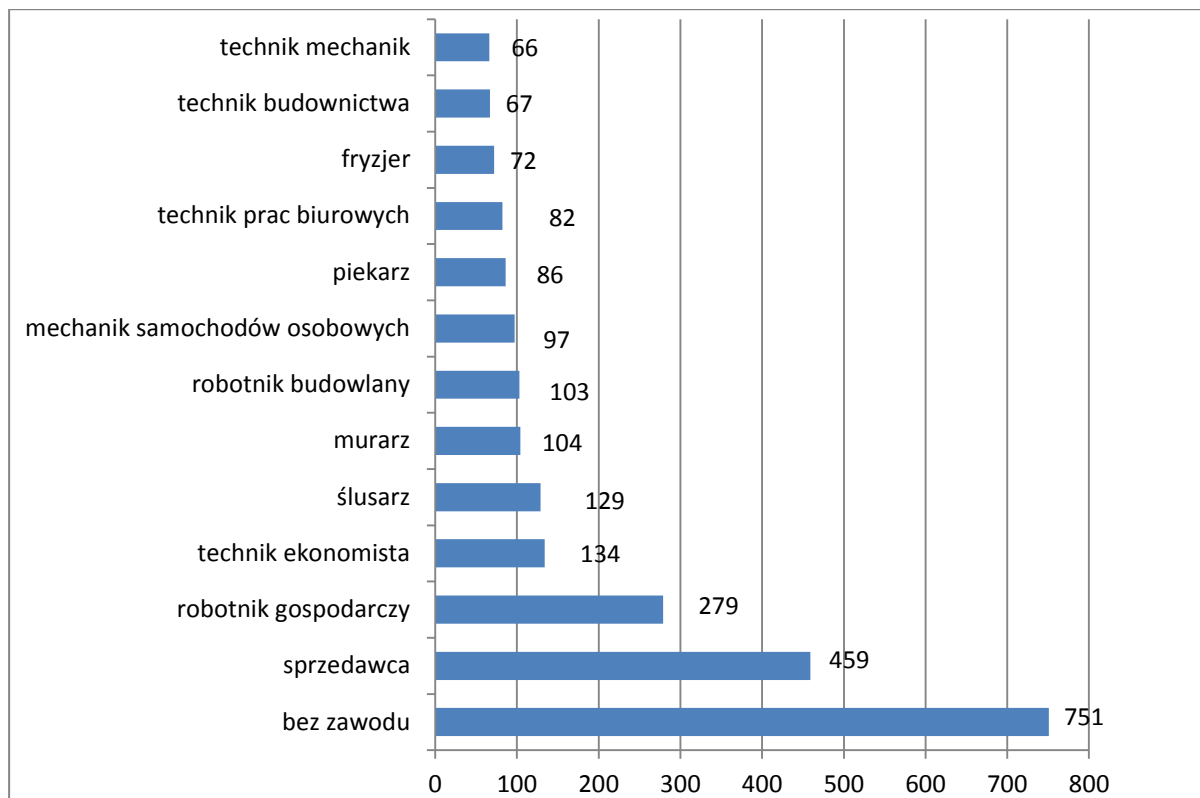
W 2014 roku zarejestrowano ogółem 4685 osób bezrobotnych. Analiza napływu bezrobotnych według posiadanych zawodów wskazuje, że najwięcej osób odnotowano w kategorii „bez zawodu” (751 osób, w tym 409 kobiet). Osoby z tej grupy mają utrudnione wejście na rynek pracy ze względu na brak kwalifikacji i doświadczenia.

Kolejną pod względem wielkości grupę zawodów stanowiły osoby w zawodzie sprzedawca – 459 osób i w porównaniu do roku 2013, liczba ta uległa zmniejszeniu o 9 osób. Napływ osób bezrobotnych zanotowano także w zawodach:

- robotnik gospodarczy (279 osób, w tym 95 kobiet),
- technik ekonomista (134 osoby, w tym 107 kobiet),
- ślusarz (129 osób, w tym 11 kobiet),
- murarz (104 osoby, w tym 0 kobiet),
- robotnik budowlany (103 osoby, w tym 1 kobieta),
- mechanik samochodów osobowych (97 osób, w tym 0 kobiet),
- piekarz (86 osób, w tym 3 kobiety),
- technik prac biurowych (82 osoby, w tym 73 kobiety),

- fryzjer (72 osoby, w tym 72 kobiety),
- technik budownictwa (67 osób, w tym 4 kobiety),
- technik mechanik (66 osób, w tym 12 kobiet).

**Wykres Nr 2. Napływ bezrobotnych w 2014 r. według zawodów**



### Najliczniej reprezentowane zawody wśród bezrobotnych kobiet

Bezrobocie kobiet to jeden z kluczowych problemów lokalnego rynku pracy. Przyczyny bezrobocia to m.in. brak odpowiednich kwalifikacji, przerwa w zatrudnieniu spowodowana wychowaniem dzieci, co niesie za sobą wydłużającą się beczynność zawodową i w znacznym stopniu zmniejsza szanse kobiet na ponowną aktywizację zawodową. W ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych nadal większość stanowią kobiety. Na dzień 31.12.2014 r. udział bezrobotnych kobiet ukształtował się na poziomie 51,5 % - 2118 kobiet.

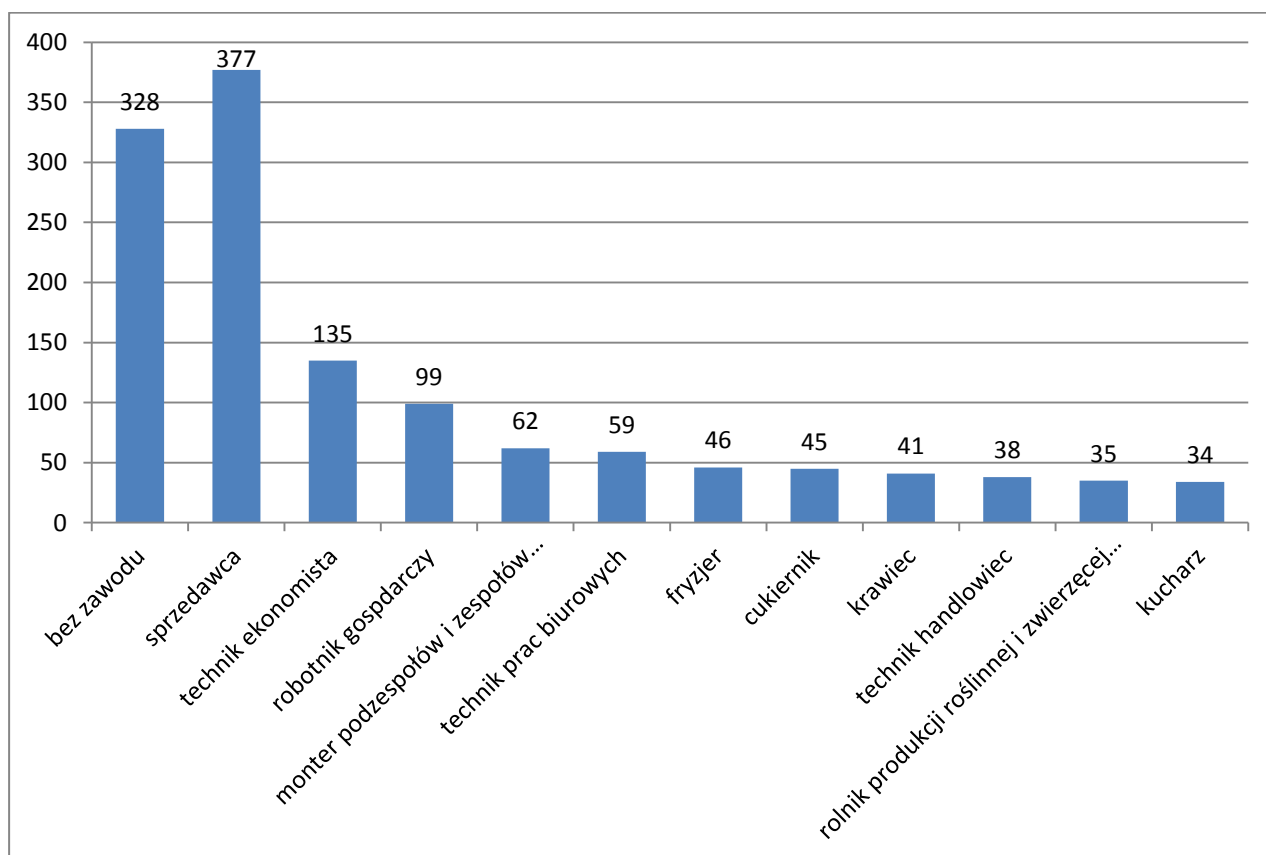
Z ogólnej liczby bezrobotnych kobiet – 328 nie posiadało żadnego zawodu.

Najliczniej reprezentowane zawody wśród bezrobotnych kobiet to:

- sprzedawca – 377 kobiet,

- technik ekonomista – 135 kobiet,
- robotnik gospodarczy – 99 kobiet,
- monter podzespołów i zespołów elektronicznych – 62 kobiety,
- technik prac biurowych – 59 kobiet,
- fryzjer – 46 kobiet,
- cukiernik – 45 kobiet,
- krawiec – 41 kobiet,
- technik handlowiec – 38 kobiet,
- rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby – 35 kobiet,
- kucharz – 34 kobiety.

**Wykres Nr 3. Struktura bezrobotnych według zawodów (kobiety)**



### 3. ANALIZA OFERT PRACY WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW) W POWIECIE DĄBROWSKIM W 2014 ROKU.

Dostęp do dużego rynku wykwalifikowanych pracowników jest jednym z podstawowych oczekiwań pracodawców lokalnego rynku pracy. Oczekiwania i potrzeby pracodawców powiatu dąbrowskiego w zakresie pożądanых kwalifikacji zależą głównie od charakteru prowadzonej przez nich działalności. Pracodawcy podejmując decyzję o zatrudnieniu pracownika oczekują od niego konkretnych umiejętności związanych z wykonywanym zawodem, a także doświadczenia zawodowego. Właściciele firm wyrażają zainteresowanie zatrudnieniem osób posiadających podstawowe umiejętności niezbędne do wykonywania zawodu i bardzo cenią sobie u tych osób gotowość do poszerzania wiedzy w trakcie zatrudnienia. Nie bez znaczenia dla pracodawców lokalnego rynku pracy są też cechy osobowościowe. Szczególne znaczenie odgrywa odpowiedzialność, poziom zaangażowania w wykonywanie powierzonych zadań, komunikatywność, umiejętność pracy bez nadzoru przełożonego oraz wysoka kultura osobista kandydatów. Kwalifikacje osób bezrobotnych w dużej mierze są nieadekwatne do potrzeb lokalnego rynku pracy, a cykl doskonalenia zawodowego jest procesem długotrwałym. Poważny problem stanowią wysokie koszty zatrudnienia pracowników. Pracodawcy oferują niski poziom płac, najczęściej jest to kwota najniższego wynagrodzenia, co bardzo utrudnia dobór pracowników, którzy po odliczeniu kosztów dojazdu traktują taką propozycję pracy jako nieatrakcyjną.

Wielu pracodawców nie zgłasza informacji o wolnych miejscach zatrudnienia, dlatego rejestry urzędów pracy nie mają charakteru wyczerpującego, nie odzwierciedlają wszystkich ofert na rynku pracy. Wiele ofert nie trafia do statystyk Powiatowego Urzędu Pracy, szczególnie te, które formułują bardzo wysokie oczekiwania w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia. Te propozycje bardzo często nie są adresowane do osób bezrobotnych figurujących w Powiatowym Urzędzie Pracy.

W 2014 roku pracodawcy z terenu powiatu dąbrowskiego zgłosili do Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej 1825 ofert pracy tj. o 234

oferty więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Biorąc pod uwagę łączną liczbę propozycji pracy jakie w omawianym roku zostały zgłoszone do Urzędu 69,7% stanowiły miejsca pracy subsydiowanej.

W zgłoszonych w 2014 roku, ofertach pracy przodującymi zawodami, w których odnotowano największą liczbę ofert były:

- robotnik gospodarczy (322 oferty pracy),
- sprzedawca (228 ofert pracy),
- technik prac biurowych (136 ofert pracy),
- robotnik budowlany (85 ofert pracy),
- pracownik kancelaryjny (63 oferty pracy),
- robotnik pomocniczy w gospodarstwie sadowniczym (50 ofert pracy),
- magazynier (47 ofert pracy),
- kierowca samochodu ciężarowego (45 ofert pracy),
- operator wprowadzania danych (34 oferty pracy),
- przedstawiciel handlowy (28 oferty pracy),
- kierowca ciągnika siodłowego (28 ofert pracy),
- fryzjer (22 oferty pracy),
- ślusarz (21 ofert pracy),
- technik handlowiec (20 ofert pracy),

Na uwagę zasługuje fakt, że są to w większości oferty pracy subsydiowanej. Pracodawcy są najczęściej zainteresowani przyjęciem osób młodych do odbycia stażu. Jeżeli zaś przedstawiają oferty pracy to z reguły są one adresowane do osób posiadających odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe.

Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych i ofert pracy w podziale na zawody i specjalności przedstawia poniższa tabela. Zestawienie to obejmuje 43 zawody, w których pracodawcy w 2014 r. zgłosili najwięcej wolnych miejsc pracy.

**Tabela Nr 2. Liczba osób bezrobotnych i ofert pracy w podziale na zawody i specjalności**

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy	Liczba osób bezrobotnych	Ilość osób na 1 ofertę
1.	515303	Robotnik gospodarczy	322	264	0,82
2.	522301	Sprzedawca	228	443	1,94
3.	411004	Technik prac biurowych	136	65	0,48
4.	931301	Robotnik budowlany	85	86	1,01
5.	411003	Pracownik kancelaryjny	63	0	0
6.	921403	Pomocniczy robotnik w gospodarstwie sadowniczym	50	0	0
7.	432103	Magazynier	47	26	0,55
8.	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	45	13	0,29
9.	413201	Operator wprowadzania danych	34	0	0
10.	332203	Przedstawiciel handlowy	28	1	0,04
11.	833202	Kierowca ciągnika siodłowego	23	0	0
12.	514101	Fryzjer	22	46	2,09
13.	722204	Ślusarz	21	144	6,86
14.	522305	Technik handlowiec	20	44	2,20
15.	524902	Doradca klienta	19	3	0,16
16.	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	19	44	2,32
17.	821113	Monter układów hydraulicznych i pneumatycznych	17	1	0,06
18.	941201	Pomoc kuchenna	17	13	0,76
19.	422201	Pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center)	15	1	0,07
20.	711601	Brukarz	14	10	0,71
21.	752205	Stolarz	14	59	4,21
22.	911207	Sprzątaczką biurową	13	27	2,08
23.	531202	Asystent nauczyciela przedszkola	12	0	0
24.	721290	Pozostali spawacze i pokrewni	11	0	0
25.	751204	Piekarz	11	73	6,64
26.	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	11	30	2,73
27.	331301	Księgowy	10	8	0,80
28.	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	10	1	0,10
29.	341204	Opiekunka środowiskowa	9	1	0,11
30.	422602	Recepcjonista	8	2	0,25
31.	711101	Konserwator budynków	8	1	0,13
32.	751190	Pozostali masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	8	0	0
33.	832202	Kierowca samochodu dostawczego	8	2	0,25

34.	931203	Meliorant	8	14	1,75
35.	132103	Kierownik działu produkcji	7	0	0
36.	228301	Fizjoterapeuta	7	5	0,71
37.	234190	Pozostali nauczyciele szkół podstawowych	7	0	0
38.	311504	Technik mechanik	7	58	8,28
39.	422603	Rejestratorka medyczna	7	1	0,14
40.	513101	Kelner	7	12	1,71
41.	513202	Barman	7	9	1,29
42.	753105	Krawiec	7	44	6,29
43.	811105	Operator koparko – ładowarki	7	1	0,14

Dogłębna analiza wskazuje, że oferty pracy w zawodach: robotnik gospodarczy, sprzedawca, technik prac biurowych czy pracownik kancelaryjny, dotyczy w większości subsydiowanych miejsc pracy. Zapotrzebowanie na pracowników biurowych wynika z większego zainteresowania pracodawców formą aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, jaką jest odbycie przez nie stażu, niż z rzeczywistej liczby wolnych miejsc pracy.

Zgłoszone oferty pracy nie zawsze mogły być zrealizowane z uwagi na brak w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy osób o określonym zawodzie i kwalifikacjach.

Należy zwrócić uwagę, że wszystkie dane dotyczące bezrobocia rejestrowanego i ofert pracy, które wpłynęły do Urzędu nie ukazują pełnego obrazu lokalnego rynku pracy. Analizie podlega jedynie to, co wynika z dokumentacji jaką przedłożyła w Urzędzie osoba bezrobotna bądź pracodawca. Wiele ofert o rzeczywistym zapotrzebowaniu na pracowników nie trafia do Urzędu i nie znajduje swojego odzwierciedlenia w analizowanych danych. Do Urzędu trafiają głównie oferty pracy dla osób o niższych kwalifikacjach, a oferty dla osób z wyższymi kwalifikacjami przeważnie zamieszczane są w mediach.

#### 4. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych umożliwia poznanie zawodów, na które występuje znaczne zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy oraz zawodów niedostosowanych do potrzeb pracodawców (co wynika z niedostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy).

Dane wynikowe z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych określone zostały za pomocą wskaźnika intensywności nadwyżki lub deficytu zawodów mierzonej stosunkiem średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w badanym okresie do średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w badanym okresie do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie, w badanym okresie.

**Zawód deficytowy** – to zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Przyjmuje się, że wskaźnik  $W > 1,1$  to zawody deficytowe.

**Zawód zrównoważony** – to zawód, w którym liczba ofert pracy pokrywa się z liczbą bezrobotnych, tzn. wykazują one równowagę na rynku pracy. Wykazują one równowagę na rynku pracy.

Przyjmuje się, że wskaźnik  $W$  mieszczący się przedziale  $0,9 < W < 1,1$  to zawody zrównoważone.

**Zawód nadwyżkowy** – to zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Przyjmuje się, że wskaźnik  $W < 0,9$  to zawody nadwyżkowe.



## Grupa zawodów deficytowych

Wśród zawodów, na które występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób zarejestrowanych, znalazły się 34 zawody deficytowe. W analizie nie brano pod uwagę tych zawodów deficytowych, których wskaźnik intensywności deficytu był równy „MAX” – 93 zawody.

W poniższym zestawieniu zawodów deficytowych uwzględniono tylko te, dla których średniomiesięczna liczba zgłoszonych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej była większa niż 1,1.

Największy wskaźnik deficytu wystąpił w zawodach:

- Operator wprowadzania danych,
- Opiekunka środowiskowa,
- Monter układów hydraulicznych i pneumatycznych.

Tabela Nr 3. Zawody deficytowe

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1.	413201	Operator wprowadzania danych	17
2.	341204	Opiekunka środowiskowa	9
3.	821113	Monter układów hydraulicznych i pneumatycznych	8,5
4.	751190	Pozostali masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	8
5.	422201	Pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center)	7,5
6.	811105	Operator koparko - ładowarki	7
7.	333105	Spedytor	5
8.	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	5
9.	332203	Przedstawiciel handlowy	3,1111
10.	132402	Kierownik działu transportu	3
11.	243305	Specjalista do spraw sprzedaży	3
12.	334304	Asystent zarządu	3
13.	712490	Pozostali monterzy izolacji	3
14.	524902	Doradca klienta	2,7143
15.	132103	Kierownik działu produkcji	2,3333

16.	261906	Prawnik legislator	2
17.	325102	Higienistka stomatologiczna	2
18.	412001	Sekretarka	2
19.	422602	Recepcjonista	2
20.	742201	Monter instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych (telemonter)	2
21.	811106	Operator ładowarki	2
22.	411004	Technik prac biurowych	1,6585
23.	832202	Kierowca samochodu dostawczego	1,6
24.	311104	Technik geodeta	1,5
25.	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	1,4516
26.	941201	Pomoc kuchenna	1,4167
27.	514202	Kosmetyczka	1,3333
28.	711601	Brukarz	1,2727
29.	431102	Fakturzystka	1,25
30.	711501	Cieśla	1,25
31.	332101	Agent ubezpieczeniowy	1,2
32.	332302	Zaopatrzeniowiec	1,2
33.	515303	Robotnik gospodarczy	1,1541
34.	432103	Magazynier	1,1463

### Grupa zawodów zrównoważonych

Poprzez zawody zrównoważone należy rozumieć zawody, w których występuje względna równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą ofert pracy dotyczących tego zawodu.

Zawodów zrównoważonych, dla których wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki kształtuje się pomiędzy wartością 0,9 a 1,1 jest 26. Przedstawia je poniższe zestawienie.

Tabela Nr 4. Zawody zrównoważone

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności
1.	122102	Kierownik działu sprzedaży	1
2.	132301	Kierownik budowy	1
3.	211403	Geolog	1
4.	233017	Nauczyciel plastyki	1
5.	234201	Nauczyciel przedszkola	1
6.	244190	Pozostali specjaliści do spraw rynku nieruchomości	1
7.	311101	Laborant chemiczny	1

8.	311103	Technik analityk	1
9.	311801	Rysownik geodezyjny	1
10.	314413	Technik technologii żywności - przetwórstwo owocowo-warzywne	1
11.	321402	Technik dentystyczny	1
12.	325101	Asystentka stomatologiczna	1
13.	334402	Sekretarka medyczna	1
14.	341203	Opiekun w domu pomocy społecznej	1
15.	343202	Dekorator wnętrz	1
16.	432101	Ekspedient wypożyczalni	1
17.	524601	Wydawca posiłków / bufetowy	1
18.	712501	Monter / składacz okien	1
19.	712703	Monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	1
20.	713103	Malarz konstrukcji i wyrobów metalowych	1
21.	751107	Wędliniarz	1
22.	814206	Operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych	1
23.	814302	Operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury	1
24.	833101	Kierowca autobusu	1
25.	931205	Robotnik drogowy	1
26.	331301	Księgowy	0,9091

### Zawody nadwyżkowe

Analiza wykazała, że wśród wszystkich zawodów jakie w 2014 roku występowały w charakterystyce bezrobocia powiatu dąbrowskiego, aż 79 zawodów to zawody nadwyżkowe tj. takie dla których wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki jest mniejszy od 0,9.

W analizie nie brano pod uwagę tych zawodów nadwyżkowych, których wskaźnik intensywności nadwyżki był równy „0”.

Zestawienie 35 zawodów nadwyżkowych w powiecie dąbrowskim w 2014 r. o najwyższym wskaźniku intensywności nadwyżki przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 5. Zawody nadwyżkowe

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1.	611303	Ogrodnik	0,8571
2.	931301	Robotnik budowlany	0,8252
3.	523002	Kasjer handlowy	0,8
4.	343901	Animator kultury	0,75
5.	712612	Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	0,75
6.	721404	Monter konstrukcji stalowych	0,75
7.	228903	Kosmetolog	0,6667
8.	523001	Kasjer biletowy	0,6667
9.	741201	Elektromechanik	0,6667
10.	932101	Pakowacz	0,6667
11.	513202	Barman	0,6364
12.	911207	Sprzątaczką biurowa	0,619
13.	214202	Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	0,5
14.	222101	Pielęgniarka	0,5
15.	343301	Bibliotekarz	0,5
16.	711301	Kamieniarz	0,5
17.	712616	Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	0,5
18.	713101	Malarz - tapeciarz	0,5
19.	721204	Spawacz metodą MAG	0,5
20.	723104	Mechanik samochodów ciężarowych	0,5
21.	751401	Młynarz	0,5
22.	811490	Pozostali operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	0,5
23.	931203	Meliorant	0,5
24.	522301	Sprzedawca	0,4967
25.	513101	Kelner	0,4667
26.	712101	Dekarz	0,4444
27.	751104	Rozbieracz - wykrawacz	0,4
28.	228301	Fizjoterapeuta	0,3889
29.	522305	Technik handlowiec	0,3846
30.	711502	Cieśla szalunkowy	0,375
31.	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	0,3438
32.	343203	Florysta	0,3333
33.	541906	Ratownik wodny zawodowy	0,3333
34.	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	0,3333
35.	814104	Wulkanizator	0,3333

## WNIOSKI

W oparciu o sporządzony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizę danych statystycznych dotyczących zarejestrowanych bezrobotnych według zawodów oraz ofert pracy nasuwają się następujące spostrzeżenia i wnioski:

1. W porównaniu do 2013 roku liczba osób bezrobotnych w powiecie dąbrowskim zmniejszyła się o 965 osób.
2. Wśród osób zarejestrowanych dominują kobiety (2118), stanowiąc 51,5 % ogółu bezrobotnych.
3. Na koniec grudnia 2014 roku stopa bezrobocia w powiecie dąbrowskim ustabilizowała się na poziomie 17,1 % i była niższa o 3,2 punktu procentowego od stopy procentowej z 2013 roku.
4. Grupa „bez zawodu” wynosiła 543 osoby (w tym 328 kobiet). Pozytywnym zjawiskiem jaki obserwujemy jest spadek liczby osób nieposiadających żadnego zawodu – w 2013 roku osób w tej kategorii zarejestrowanych było 667 osób (w tym 393 kobiety).
5. Ponad połowa (68,3%) osób figurujących w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej to osoby długotrwale bezrobotne. Na koniec grudnia 2014 r. wśród osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy 2810 stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. W porównaniu do 2013 roku ich liczba spadła o 351 osób.
6. Najliczniejszą grupą zawodową wśród bezrobotnych byli sprzedawcy stanowiący 10,8 % ogółu bezrobotnych. W dalszej kolejności najliczniejszymi zawodami były: robotnik gospodarczy, technik ekonomista, ślusarz, murarz, robotnik budowlany, mechanik samochodów osobowych, piekarz, technik prac biurowych oraz monter podzespołów i zespołów elektronicznych.
7. Przedstawiona analiza nie ukazuje pełnego obrazu lokalnego rynku pracy, ponieważ analizie poddana jest tylko liczba bezrobocia rejestrowanego, a do Urzędu nie trafiają wszystkie dane na temat wolnych miejsc pracy.

Wielu pracodawców nie korzysta z pośrednictwa PUP, lecz zamieszcza swoje oferty w ogólnodostępnych mediach.

W 2014 roku do ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej wpłynęło 1825 ofert pracy i było to o 297 ofert pracy więcej niż w roku 2013. Oferty zgłoszono na stanowiska pracy m.in.: robotnik gospodarczy (322 oferty pracy), sprzedawca (228 ofert pracy), technik prac biurowych (136 ofert pracy), robotnik budowlany (85 ofert pracy), pracownik kancelaryjny (63 oferty pracy), robotnik pomocniczy w gospodarstwie sadowniczym (50 ofert pracy), magazynier (47 ofert pracy), kierowca samochodu ciężarowego (45 ofert pracy), operator wprowadzania danych (34 ofert pracy), przedstawiciel handlowy (28 ofert pracy), kierowca ciągnika siodłowego (23 oferty pracy), fryzjer (22 oferty pracy), ślusarz (21 ofert pracy), technik handlowiec (20 ofert pracy), doradca klienta (19 ofert pracy), mechanik pojazdów samochodowych (19 ofert pracy), monter układów hydraulicznych i pneumatycznych (17 ofert pracy), pomoc kuchenna (17 ofert pracy).

- 8.** W grupie zawodów deficytowych (charakteryzujących się zwiększonym zapotrzebowaniem na pracowników posiadających określone kwalifikacje) znalazło się 32 zawody. Najwyższy wskaźnik nadwyżki charakteryzował takie zawody jak: operator wprowadzania danych, opiekunka środowiskowa, monter układów hydraulicznych i pneumatycznych, pozostali masarze, pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center), operator koparko - ładowarki.
- 9.** Wśród zawodów (według sześciocyfrowego kodu zawodu), występowały 26 zawody, które określa się mianem zrównoważonych. Wśród nich znajdowały się: kierownik działu sprzedaży, kierownik budowy, geolog, technik dentystyczny, asystentka stomatologiczna, opiekun w domu pomocy społecznej, księgowy.
- 10.** Wśród zawodów nadwyżkowych (charakteryzujących się mniejszym zapotrzebowaniem na pracowników posiadających określone kwalifikacje) znalazło się 79 zawodów. Należą do nich m.in. takie zawody jak: ogrodnik,

robotnik budowlany, kasjer handlowy, animator kultury, monter sieci wodnych i kanalizacyjnych, monter konstrukcji stalowych.

Wyniki monitoringu w pełni nie odzwierciedlają rzeczywistości. Analiza suchych liczb i wskaźników pokazuje tylko wycinek problemu i nie diagnozuje ich przyczyn. Należy podkreślić rolę monitoringu jako narzędzia badawczego pozwalającego usprawnić działalność publicznych służb zatrudnienia, niemniej narzędzia niedoskonałego, do którego należy podchodzić z pewną rezerwą, a jednocześnie jego wyniki analizować przez pryzmat faktycznych uwarunkowań lokalnego rynku pracy.

## **SPIS TABEL I WYKRESÓW:**

Tabela Nr 1.	
Analiza bezrobocia według zawodów .....	7
Tabela Nr 2.	
Liczba osób bezrobotnych i ofert pracy w podziale na zawody i specjalności .....	14
Tabela Nr 3.	
Zawody deficytowe .....	17
Tabela Nr 4.	
Zawody zrównoważone .....	18
Tabela Nr 5.	
Zawody nadwyżkowe .....	20
Wykres Nr 1.	
Struktura bezrobotnych według zawodów.....	8
Wykres Nr 2.	
Napływ bezrobotnych w 2014 r. według zawodów .....	10
Wykres nr 3.	
Struktura bezrobotnych według zawodów (kobiety) .....	11

Opracowano:

Referat Organizacyjno – Administracyjny

w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej

marzec 2015 r.